

**ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական եկամուտների կոմիտե
Հարկային և մաքսային մարմինների գանգատարկման հանձնաժողով**

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ 27/5

13 մայիսի 2014 թ.

Քննարկվեց «Մուլտիմաքս» ՍՊԸ 08.04.2014 թ-ի գանգատը ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ Նոր Նորքի ՀՏ 03.04.2014 թ-ի թիվ 2125890 ստուգման ակտի դեմ:

«Մուլտիմաքս» ՍՊԸ գանգատում բերված փաստարկները.

15.03.2014 թ-ին Նոր Նորքի հարկային տեսչության տեսուչներ Վահան Անտոնյանը և Սեդրակ Ստեփանյանը այցելել են «Մուլտիմաքս» ՍՊԸ Երևան, Նանսենի 2-1/1 հասցե: Ներկայացել են որպես հարկային տեսչության աշխատակիցներ և ընկերության աշխատակցուհու ներկայությամբ մոտեցել են հսկիչ-դրամարկղային մեքենային: Ինչ-որ գործողություններ կատարել ՀԴՄ-ի հետ տպել հանել են Z հաշվետվությունը, այնուհետև իրենց կողմից մեքենայի վրա տպվել է 710 դրամ և նորից հանվել կտրոն ու Z հաշվետվությունը, ու հեռացել են իրենց հետ վերցնելով տպված կտրոնն ու հաշվետվությունները:

24.03.2014 թ-ին Նոր-Նորքի ՀՏ աշխատակիցների կողմից ինձ է հանձնվել թիվ 2125890 ստուգման ակտի նախագիծը: Ըստ նախագծի իբրև 15.03.2014 թ-ին կատարվել է հսկիչ գնում, սկավառակ և կատարվել է պատճենահանման ծառայություն /3 թերթ/, որի դիմաց ստացվել է 710 դրամ գումար, և այն չի մուտքագրվել ՀԴՄ, ինչը ակնհայտ սուտ է, չի համապատասխանում իրականությանը:

Նախագծով նշված էր, թե իբրև հսկիչ գնումից հետո փորձել են վերադարձնել «գնված» ապրանքը, սակայն ընկերության աշխատակցուհի Ա.Մամյանը հրաժարվել է այն ետ ստանալ, իբրև տեղում կազմվել է այդ մասին արձանագրություն:

Նախագծին ծանոթանալուց հետո նկատեցի, որ ստորին հատվածում նշված է, թե ինձ է տրամադրվել նաև արձանագրություն /ընդամենը 5 թերթից/, սակայն իրականում չէր հանձնվել ինձ նման փաստաթուղթ: Անմիջապես ներկայացել եմ Նոր Նորքի ՀՏ և պահանջել ներկայացնել այն արձանագրությունը, որ իբրև կազմվել է մեզ մոտ: Քանի որ իրականում ոչ մի հսկիչ գնում էլ չի կատարվել մեզ մոտ, ապրանքի վերադարձ չի եղել, ուստի և ապրանքը ետ ընդունելուց հրաժարվել չէր կարող լինել: Սակայն հարկային տեսչությունում չտրամադրվեց արձանագրության օրինակը, այլ պատասխանվեց, որ կուղարկվի հետագայում փոստով:

Ընկերության ներկայացուցիչ փաստաբան Ա.Թորոսյանը 060-47-25-90 հեռախոսահամարից նույն օրը զանգահարել է ՊԵԿ թեժ գծին և խնդրել ձեռնարկել միջոցներ, որպեսզի ընկերության տնօրենին իրականում հանձնվի իրեն չհանձնած, սակայն նախագծում նշված և իբրև հանձնված փաստաթղթերը /արձանագրությունները/: Սակայն փաստաբանին հայտնել էին, թե իրենք ոչինչ չեն կարող անել ավելին, քանի որ Նոր Նորքի հարկային տեսչությունից էլ հայտնում են, թե հանձնել են:

Ստուգման ակտի նախագծի դեմ օրենքով սահմանված 5-օրյա ժամկետում ներկայացվել է գրավոր առարկություններ, նշելով այն հանգամանքները, որ ընկերությունում հսկիչ գնում չի կատարվել, ապրանք ետ չի վերադարձվել և կազմված ակտի նախագիծը ապօրինի է: Սակայն 03.04.2014 թ-ին ստացվել է թիվ 2125890 ստուգման ակտը /հետագայում Ստուգման ակտ/, որով առաջադրվել է 150.000 ՀՀ դրամի տուգանք: Ստուգման ակտում կատարվել էր նշում, թե առարկությունները չեն ընդունվել:

Ստուգման ակտը ենթակա է չեղյալ ճանաչման հետևյալ պատճառաբանությամբ.

1. «Մուլտիմաքս» ՍՊԸ-ի գործունեության հասցե եկել են հարկային տեսուչներից երկուսը Վ.Անտոնյանը և Ս.Ստեփանյանը, սակայն ակտում և արձանագրություններում նշված է, թե չորս տեսուչ է ներկայացել:

2. Կազմակերպությունը մատուցում է ծառայություններ, վճարում է համապատասխան 5 տոկոսի հարկ և ընդհանրապես չի իրականացնում որևէ ապրանքի /սկավառակի կամ այլ ապրանքների/ վաճառք: Ուստի չէր կարող վաճառքի հանված լինել սկավառակ:

3. Հարկային տեսուչների կողմից չի ներկայացվել որևիցե ապրանք հետ վերադարձման պահանջով, ակտի մեջ նշված փաստերը՝ սկավառակի ետ վերադարձման վերաբերյալ բացարձակ սուտ են և շինծու: Բնականաբար, եթե սկավառակ չի վաճառվել, ապա ինչը պետք է ետ ընդունվեր:

4. Ստուգման ակտին կցված թվով երեք արձանագրությունները /հսկիչ գնումների արդյունքում գնված ապրանքի ետ ընդունման, հայտարարություն տալուց հրաժարվելու և ստուգման հանձնարարագիրը ստանալուց հրաժարվելու մասին/ կազմվել են հետագայում, տեղում չեն կազմվել: Այդ պատճառով էլ բազմաթիվ փորձերը ստանալ դրանք անցան ապարդյուն, որովհետև չկար արձանագրություն, ուստի չէին կարող ներկայացնել դրանք: Դրանք ավելի ուշ կազմվել և ներկայացվել են:

5. Նախագծի դեմ ներկայացված առարկությունները բացարձակ քննարկման առարկա չի դարձվել, հակառակ դեպքում պարզ կդառնար, որ հսկիչ գնում չի իրականացվել և նախագծի հիմքով ակտ չէր կազմվի:

«Հայաստանի Հանրապետությունում ստուգումների կազմակերպման և անցկացման մասին» ՀՀ օրենքի 1-ին հոդվածի 3-րդ պարբերության համաձայն... հսկիչ գնումների իրականացման ... նպատակով հարկային մարմինները կարող են իրականացնել ուսումնասիրություններ:

Սույն կետի 9-րդ պարբերությամբ սահմանված ուսումնասիրությունների ընթացակարգերը սահմանվում են սույն օրենքի բաղկացուցիչ մասը կազմող հավելվածներով:

Նույն օրենքի 2-րդ հավելվածով սահմանվում է հսկիչ գնումների անցկացման կարգը, համաձայն որի հսկիչ գնումն իրականացվում է հարկային մարմնի ղեկավարի կամ հարկային տեսչության պետի կողմից տրված գրավոր հանձնարարագրի հիման վրա, որտեղ նշվում են հսկիչ գնում կատարելու հիմքերը, նպատակը, տնտեսվարող սուբյեկտի տվյալները, հսկիչ գնում իրականացնելու վայրը, ժամկետները և հսկիչ գնում իրականացնող հարկային մարմնի պաշտոնատար անձի /անձանց/ տվյալները վավերացված հսկիչ գնում իրականացնող հարկային մարմնի կնիքով:

Հսկիչ գնումից հետո հանձնարարագիրը ներկայացվում է տնտեսվարող սուբյեկտի ղեկավարին կամ նրան փոխարինող պաշտոնատար անձին:

Հսկիչ գնման արդյունքում կազմվում է հարկային մարմնի կողմից սահմանված արձանագրություն երկու օրինակից: Արձանագրությունը ստորագրում են հսկիչ գնում կատարող անձինք և տնտեսվարող սուբյեկտի անունից ապրանքներ վաճառող, ծառայություններ մատուցող և /կամ/ դրամական հաշվարկ կատարող աշխատողը: Արձանագրության մեկ օրինակը հանձնվում է տնտեսվարող սուբյեկտի ղեկավարին կամ նրան փոխարինող պաշտոնատար անձին, որն առարկություններ ունենալու դեպքում դրանք ներկայացնում է գրավոր:

Հսկիչ գնումների ֆինանսական աղբյուրների և ձեռք բերված ապրանքների տնօրինման Կարգը հաստատում է ՀՀ կառավարությունը:

Հսկիչ գնումը կատարվում է ուսումնասիրության իրականացմամբ համապատասխան հանձնարարագրով, համաձայն «Հայաստանի Հանրապետությունում ստուգումների կազմակերպման և անցկացման մասին» ՀՀ օրենքի 1-ին հոդվածի 3-րդ մասի 9-րդ պարբերության և օրենքի թիվ 2 հավելվածի:

ՀՀ Կառավարության 27.11.2003 թ-ի թիվ 1561-Ն որոշմամբ հաստատվել է հսկիչ գնումների ֆինանսական աղբյուրների և ձեռք բերված ապրանքների տնօրինման կարգը, որտեղ նշված կանխիկ հսկիչ գնում կատարելու համար անհրաժեշտ դրամական միջոցների գոյացման աղբյուրները:

Հարկային տեսչության նշված չորս աշխատակիցների կողմից հսկիչ գնում չի կատարվել, նրանցից երկուսն են այցելել կազմակերպություն: Իսկ նրանց գործողությունն իրականացվել է վերը նշված իրավանորմերի խախտումներով:

Այս աշխատատեղով փաստորեն կարելի է ցանկացած կազմակերպությունում կազմել ստուգման ակտ և առաջադրել տուգանքի վճարում, որովհետև որ կազմակերպություն է, որ այցելեն հարկային տեսուչները կարող են նույն եղանակով մոտենալ և ինքնուրույն տպել կտրոն և զեթ հաշվետվություն, և հայտարարել, որ հսկիչ գնում կատարեցին, և որ հրաժարվեցինք ետ ստանալ ապրանքը և ստորագրել արձանագրությունը: Սակայն դրա վերաբերյալ որևէ ապացույց չներկայացնեն:

Հարկային տեսուչները ակնհայտ խախտումներով են կազմել ստուգման ակտը սուտ տեղեկություններով արձանագրություններ են կցել ակտին, փաստացի հսկիչ գնում չի կատարվել:

Ելնելով վերոգրյալից «Մուլտիմաքս» ՍՊԸ-ն խնդրում է չեղյալ համարել 03.04.2014 թ-ի թիվ 2125890 ստուգման ակտը:

ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ հարկային և մաքսային մարմինների գանգատարկման հանձնաժողովի եզրակացությունը.

ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ հարկային և մաքսային մարմինների գանգատարկման հանձնաժողովը (այսուհետ նաև Հանձնաժողով), ուսումնասիրելով սույն գործին առնչվող նյութերն ու ապացույցները, եկավ հետևյալ եզրակացության:

Քննարկման ընթացքում նշվեց, որ ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ Նոր Նորքի ՀՏ պետի 14.02.2014 թ-ի թիվ 2125890 հանձնարարագրի համաձայն «Մուլտիմաքս» ՍՊԸ-ում (այսուհետ նաև ընկերություն) իրականացվել է հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառման ճշտության ստուգում, որի ընթացքում կատարված գնման միջոցով ստուգվել է ընկերության կողմից հսկիչ-դրամարկղային մեքենան ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով կիրառելու հանգամանքը: Ընդ որում հարկ է նշել, որ տնտեսվարող սուբյեկտների մոտ հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառման ճշտության ստուգում կատարելու իրավասությունը հարկային մարմին վերապահված է «ՀՀ-ում ստուգումների կազմակերպման և անցկացման մասին» ՀՀ օրենքի 3-րդ հոդվածի 2-րդ մասով:

Ստուգման արդյունքում կազմվել է ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ Նոր Նորքի ՀՏ 03.04.2014 թ-ի թիվ 2125890 ստուգման ակտը (այսուհետ նաև ստուգման ակտ), որով արձանագրվել է ընկերության կողմից հսկիչ-դրամարկղային մեքենայի ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով չկիրառելու փաստ: Մասնավորապես, քննարկման ընթացքում հարկային տեսուչ Դավիթ Զհանգիրյանը նշեց, որ իր կողմից 15.03.2014 թ-ին, ժամը 12:05-ին, ք.Երեւան, Նանսենի 2-1/1 հասցեում գործող ինտերնետ ակումբից գնվել է 1 հատ սկավառակ 650 դրամ արժեքով, ինչպես նաև մատուցվել է պատճենահանման ծառայություն՝ պատճենահանվել է 3 թերթ, 1 թերթի արժեքը 20 դրամ: Գնված սկավառակի և մատուցված պատճենահանման ծառայության դիմաց վճարման ենթակա գումարը կազմել է ընդամենը 710 դրամ, որը կանխիկ վճարվել է ընկերության վաճառող-գանձապահ Արմինե Մամյանին, սակայն վերջինս գումարը չի մուտքագրել ՀԴՄ և չի տրամադրել համապատասխան գումարի ՀԴՄ կտրոն: Ստուգումն իրականացնող անձանց կողմից ներկայացվել են ծառայողական վկայականները և ստուգման հանձնարարագիրը՝ ծանոթացման: Այնուհետև ժամը 12:06-ին ՀԴՄ-ից դուրս է բերվել Z հաշվետվություն՝ 0 դրամ ընդհանուր գումարով: Z հաշվետվությունը դուրս բերելուց հետո չմուտքագրված գումարը՝ 710 դրամը, մուտքագրվել է ՀԴՄ և ժամը 12:07-ին նորից դուրս է բերվել Z հաշվետվությունը՝ 710 դրամ ընդհանուր գումարով:

Գնված սկավառակը ստուգումն իրականացնող անձինք փորձել են ետ վերադարձնել և ետ ստանալ վճարված գումարը, սակայն ընկերության աշխատակիցը հրաժարվել է ապրանքը ետ ստանալուց և գումարը վերադարձնելուց, ինչի վերաբերյալ կազմվել է արձանագրություն:

Հանձնաժողովի անդամների ստուգող անձանց ուղղված հարցին, թե որտեղ է գտնվում ստուգման ընթացքում ձեռք բերված սկավառակը, հնչեց պատասխան, որ սկավառակը գտնվում է իրենց մոտ, որը և ներկայացվեց Հանձնաժողովին:

Ինչ վերաբերվում է ստուգման ընթացքում կատարված պատճենահանմանը, ապա նշվեց, որ ընկերությունում պատճենահանվել է 3 թերթանոց պայմանագիր (1 թերթի արժեքը 20 դրամ), որի պատճենները գործում առկա են:

Ընկերության ներկայացուցիչ Ա.Թորոսյանի պնդման վերաբերյալ, որ զանգահարել է ՊԵԿ թեժ գծին և խնդրել ձեռնարկել միջոցներ, որպեսզի ընկերության տնօրենին հանձնվեն ակտի նախագծում նշված արձանագրությունները, նշվեց հետևյալը:

Ընկերության ներկայացուցիչ Ա.Թորոսյանն իրոք զանգահարել է ՊԵԿ թեժ գծին և խնդրել, որպեսզի ընկերությանը հանձնվեն ակտի նախագծում նշված արձանագրությունները: Հեռախոսազանգը գրանցելուց հետո ՊԵԿ թեժ գծի աշխատակիցը կապնվել է Նոր Նորքի ՀՏ համապատասխան պաշտոնատար անձի հետ և ներկայացրել ընկերության պահանջը:

ՊԵԿ թեժ գծի աշխատակցին պատասխանվել է, որ ստուգման ակտի նախագիծը, ինչպես նաև դրանում նշված արձանագրությունն առձեռն հանձնվել են ընկերության տնօրենին, ինչի մասին ակտի նախագծում կատարված է գրառում: Նոր Նորքի ՀՏ պաշտոնատար անձի հայտնած տվյալների մասին տեղեկացվել է Ընկերության ներկայացուցիչ Ա.Թորոսյանին:

Հանձնաժողովը, ուսումնասիրելով ակտի նախագիծն արձանագրեց, որ դրանում ընկերության տնօրեն Հասմիկ Գևորգյանի կողմից 24.03.2014 թ-ին կատարված է հետևյալ գրառումը. «Համաձայն չեմ ակտի նախագծին, ունեմ առարկություններ»:

Արձանագրվեց նաև այն փաստը, որ ակտի նախագծում որևէ գրառում ակտի նախագծում նժված արձանագրությունը չներկայացվելու վերաբերյալ, ընկերության տնօրենի կողմից կատարված չէ: Նման պայմաններում, ըստ էության, չեն կարող հիմնավոր համարվել ընկերության ներկայացուցչի պնդումներն այն մասին, որ ակտի նախագծի հետ դրանում նշված արձանագրությունը չի տրամադրվել, քանի որ չներկայացվելու դեպքում ակտի նախագծում կկատարվեր համապատասխան գրառում:

Քննարկվող դեպքում ստուգմամբ պարզվել է, որ տնտեսավարող սուբյեկտի կողմից խախտվել են ՀՀ կառավարության 26.08.2004 թ-ի թիվ 1325-Ն որոշմամբ հաստատված ՀԴՄ շահագործման կանոնների 19-րդ կետի «բ» և «գ» ենթակետերի պահանջները, որի համար տնտեսավարող սուբյեկտին «Հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառման մասին» ՀՀ օրենքի 11-րդ հոդվածի 2-րդ կետով սահմանված կարգով առաջադրվել է տուգանք 150.000 դրամի չափով:

Սույն գործի վերաբերյալ Հանձնաժողովի կողմից ընդունված որոշման նախագիծը և դրան առնչվող նյութերը (զանգատի փաթեթը) ներկայացվել են քննարկման Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2010 թվականի հոկտեմբերի 21-ի «Գանգատարկման խորհուրդ ստեղծելու և վերադաս հարկային ու մաքսային մարմինների գանգատարկման հանձնաժողովների որոշումների քննարկման կարգը հաստատելու մասին» N 1361-Ն որոշմամբ հաստատված կարգով:

Ելնելով քննարկման արդյունքներից և ղեկավարվելով «Հարկային ծառայության մասին» ՀՀ օրենքի 43.1-րդ հոդվածի և «Մաքսային ծառայության մասին» ՀՀ օրենքի 37-րդ հոդվածի պահանջներով հանձնաժողովը

ո Ր Ո Շ Ո Ւ Մ Է՝

Ստուգման ակտը թողնել անփոփոխ:

Որոշմանը չհամաձայնվելու դեպքում տնտեսավարող սուբյեկտի ղեկավարը կամ նրան փոխարինող պաշտոնատար անձն իրավունք ունի բողոքարկել դատարան:

Հանձնաժողովի նախագահ

Վ.ՄԻՐՈՒՄՅԱՆ